

Οι άγριες μέρες μας δεν τέλειωσαν ακόμα...

[f](#) [t](#) [m](#) [e](#)

Δημήτρης Τερζής

A- A+

Την πρώτη πενταετία της κρίσης διαδέχεται η πενταετία με τον ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία ώς τις εκλογές του περασμένου Ιουλίου: η κάμερα παρακολουθεί τους πρωταγωνιστές στο άδυτο των Βρυξελλών, στα παρασκήνια του θυελλώδους πρώτου εξαμήνου, εστιάζει στο πρόσωπο της Μάγδας Φύσσα παρά στην ίδια τη δίκη των ναζιστών, ακολουθεί πρόσφυγες που βλέπουν το όνειρό τους να τελειώνει στην Ειδομένη, πλανάρει τον Ζακ πρώτα ζωντανό κι ανέμελο και ύστερα στο πεζοδρόμιο να τον χτυπούν βάναυσα πολίτες και αστυνομικοί... Δυνατές σκηνές, έντονα συναισθήματα και μια πίκρα σαν του μετανάστη που μονολογεί «στα μέρη μας οι άνθρωποι πεθαίνουν μια φορά. Εδώ πεθαίνουν κάθε μέρα».

«Κρείσσον γαρ εισάπαξ θανείν ἡ τας απάσας ημέρας πάσχειν κακώς» μπφρ. «Καλύτερα να πεθάνουμε μια φορά παρά να υποφέρουμε ἀσχῆμα όλες τις μέρες».

Αισχύλος, «Προμηθέας Δεσμώτης»

Ιανουάριος 2015. Η «πρώτη φορά Αριστερά» αναλαμβάνει τη διακυβέρνηση της χώρας. Η Ευρώπη χλομιάζει και μόνο στο άκουσμα της ειδησης. Τα πρωτοσέλιδα των ξένων εφημερίδων εκφράζουν μια έντονη αρεβαϊότητα για την επόμενη μέρα, όχι μόνο της Ελλάδας, αλλά και της ίδιας της ευρωζώνης. Ο κόσμος στον δρόμο παραληρεί... Επίζει στην αλλαγή.

Βλέπω τα πρώτα του ντοκιμαντέρ «ΑΓΟΡΑ II: Δεσμώτες», το δημοσιογράφου Γιώργου Αυγερόπουλου. Βρίσκομαι στο δωμάτιο ενός στούντιο, καθημένος απέναντι από μια μεγάλη οθόνη. Η ταινία θα βγει στις αίθουσες στις 13 Φεβρουαρίου. Είναι το δεύτερο μισό της κινηματογραφικής καταγραφής της ελληνικής κρίσης, έξι χρόνια μετά την πρώτη ΑΓΟΡΑ, που κατέγραψε την περίοδο 2009-2014. Η ιστορία αρχίζει τον Ιανουάριο του 2015 και καταλήγει στις εκλογές του Ιουλίου του 2019.

Ορισμένα από τα πλάνα των πρώτων λεπτών προέρχονται από την πρώτη ταινία (π.χ. η μεταφορά των συλληφθέντων χρυσαυγιτών στην ΓΑΔΑ, λίγο καιρό μετά τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα). Είναι μια τεχνική του δημιουργού να πετύχει τον σύνδεσμο μεταξύ των δύο ταινιών, του τότε με το μετέπειτα. Κατά συνέπεια, το νήμα της κινηματογραφικής και δημοσιογραφικής αφήγησης δεν κόβεται, μένει εκεί να μας θυμίζει ότι όλα συνέδονται, η ιστορία προχωράει, με ίδιους ή και διαφορετικούς πρωταγωνιστές, αλλά πάντοτε με τα ίδια θύματα. Εν προκειμένω τον απλό κόσμο. Ελληνες και ξένους.

Οποιος έχει δει το πρώτο ΑΓΟΡΑ, βλέποντας το δεύτερο θα διαπιστώσει ότι το αφηγηματικό μοτίβο που έχει επιλέξει ο δημιουργός του είναι ακριβώς ολόδιο.

Κεντρικό αφήγημα αποτελεί η κατάσταση της χώρας, ενώ προκειμένω η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία, ενός κόμματος που κλήθηκε να ανατρέψει τα δεδομένα, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στα παρασκήνια του πρώτου εξαμήνου, με την κάμερα να παρακολουθεί τους πρωταγωνιστές στο άδυτο των Βρυξελλών, στα θυελλώδη Eurogroup, στις μεταμεσονύκτες συναντήσεις με τους δανειστές, «αιχμαλωτίζοντας» τις αντιδράσεις (κινήσεις, γκριμάτσες, λόγια) των πρωταγωνιστών στο άκουσμα μιας συνήθως αρνητικής, για την Ελλάδα, εξέλιξης.

Η άλλη όψη

Παράλληλα, και με την πάροδο της πενταετίας, το ντοκιμαντέρ αφηγείται και ορισμένες παράπλευρες ιστορίες, που αποτελούν την άλλη όψη του νομίσματος. Η κάμερα εστιάζει περισσότερο στο πρόσωπο της Μάγδας Φύσσα και λιγότερο στην ίδια τη δίκη των νεοναζιστών. Η κάμερα βρέχεται στα νερά του Αιγαίου, την ώρα που μια βάρκα με πρόσφυγες φτάνει στις ακτές της Μυτιλήνης.

Η κάμερα παρακολουθεί την απόγνωση της Λίας, μιας γυναίκας από τη Θεσσαλονίκη, που αναγκάζεται να ζει στην Ελλάδα της κρίσης με τα χρήματα που στέλνει ο νεομετανάστης -στη Γερμανία- άνδρας της, ενώ ταυτόχρονα καταγράφει την ιστορία ενός νέου γιατρού, ο οποίος δεν βλέπει κανένα μέλλον στη χώρα.

Με αυτά τα δεδομένα, το ΑΓΟΡΑ II θα μπορούσε να χαρακτηριστεί πολιτικό και κοινωνιολογικό θρίλερ. Και πράγματι είναι. Οι σκηνές της διαπραγμάτευσης του πρώτου εξαμήνου, όπου ο φακός εστιάζει στα πρόσωπα των πρωταγωνιστών (τον Αλέξη Τσίπρα, τον Γιάννη Βαρουφάκη, τον Βόλφρανγκ Σόιμπλε, το Γερούσιο Ντάισελμπλουμ κ.ά.), διανθισμένες από μίνι συνεντύξεις ανθρώπων - κλειδιά εκείνης της εποχής, όπως του Κλάους Ρέγκλινγκ, του Τζακ Λιου, του Αλέξη Τσίπρα, του Γιάννη Βαρουφάκη, του Ζαν-Πιερ Μοσκοβισί, αλλά και του Γάλλου φιλοσόφου Άλεν Μπαντιού, χτίζουν ένα πλήρες αφηγηματικό οικοδόμημα που περιγράφει τις ακριβώς έγινε τότε.

«Σε μια κρίση, λάθη γίνονται», ομιλούνε με περίσσιο κυνισμό ο γενικός διευθυντής του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΣΜ), Κλάους Ρέγκλινγκ, σε μια προσπάθεια να τινάξει απ' τους ώμους της Ευρώπης τις ευθύνες για τις συνέπειες της πολιτικής αυτοτηρήσης λιτότητας στην Ελλάδα.

«Πάμε για πόλεμο»

«Πλησιάζουμε στην αρένα», δηλώνει μέσα στο αυτοκίνητο που τον πηγαίνει στο Eurogroup ο Γιάνης Βαρουφάκης, «θέλουν να κλείσουν τις τράπεζες, πάμε για πόλεμο», λέει ο ίδιος άνθρωπος σε μια άλλη σκηνή, στα γραφεία της ελληνικής αντιπροσωπείας στις Βρυξέλλες. Η απόγνωση και η κατήφεια στα πρόσωπα των παριστάμενων είναι έκδολες.

Ο Αλέξης Τσίπρας κοιτάζει το κινητό του, ανησυχεί για τα πλεονάσματα, θέλει διαβεβαιώσεις για μείωση του χρέους, τα φλάς αστράφτουν, οι Ευρωπαίοι εμφανίζονται αδιάλακτοι, ο Ντάισελμπλουμ εκβιάζει, «αυτό είναι το χαρτί που πρέπει να υπογράψετε», ο χρόνος διαστέλλεται και συστέλλεται ταυτόχρονα... Η ήττα διαφαίνεται στον ορίζοντα, το ΟΧΙ, όσο βροντερό κι αν είναι, φτάνει σε ώτα μη ακουόντων.

Ο φακός κάνει ζουμ στον τελευταίο ήρωα του ντοκιμαντέρ. Τον Ζακ Κωστόπουλο. Οταν ήταν ακόμα ζωντανός. Περπατάει στους δρόμους του κέντρου, μπαίνει στο σπίτι του, εκεί που τον υποδέχεται το σκυλάκι του που του κάνει χαρές. Μιλά για τις επιθέσεις που έχει δεχθεί, επειδή ανήκει στη ΛΟΑΤΚΙ κοινότητα. «Μόνο από Ελλήνες έχω δεχθεί επιθέσεις, ποτέ από ξένους», λέει. Αρκετές σκηνές αργότερα, ο φακός τον δείχνει αιμόφυρτο στον δρόμο, με τους νοικουραίους στην αρχή και τους αστυνομικούς στη συνέχεια να κλοπούνται.

Είναι η στιγμή που αισθάνομε την ανάγκη να σταματήσω την ταινία, να βγω έξω, στον καθαρό αέρα και να κάνω ένα τασιγάρο. Είναι η στιγμή που ακόμα κι ένας δημοσιογράφος που ζει την καθημερινότητα της επικαιρότητας με την κάμερα να συνεντύξει την ανθρώπη που έχει δεχθεί επιθέσεις, ποτέ από ξένους, έχει αποκτήσει μια κάποια ανοσία στη διαχείριση της φρίκης μιας ειδησης, φρικάρει και ο ίδιος με αυτό που έχει δει ξανά και ξανά στο παρελθόν.

Βάζω την ταινία ξανά μπροστά. Προσφυγικό. Μετανάστες. «Η θάλασσα ήταν ένα μαύρο σύννεφο απ' τον κόσμο», λέει μια γιαγιά στη Μυτιλήνη. Η κάμερα ακολουθεί ένα ζευγάρι Σύρων προσφύγων, που ονειρώ τους είναι να ζήσουν στην Ολλανδία.

Μυτιλήνη, Αθήνα, Ειδομένη. Ανάμεσά τους και το ζευγάρι. Ανθρωποι σε σκηνή, σε ανάθυμους φωτισμούς, σε ανάθυμη ανθρωπότητα. Ανθρωποι στο κρύο, στο χιόνι, στη βροχή.

Οσο και αν ακούγεται υπερβολικό τις σκηνές από την Ειδομένη θα μπορούσε να τις έχει γυρίσει κι ο μεγάλος μαέστρος, ο Θεόδωρος Αγγελόπουλος. Είναι η πιο ασήμαντη λεπτομέρεια που ερεθίζει τον αμφιβλητορείδη του θεατή. Οι σκηνές στη σειρά με φόντο μια απέραντη πεδιάδα, ο ήχος του ανέμου ανάμεσα στα χαλάσματα, το τριζοβόλισμα των έντων με τους πρόσφυγες γύρω που έχει αποκτήσει μια ανάμεσά στη στιγμή.

Πίσω στην Αθήνα. Το ζευγάρι μαζί με εκατοντάδες άλλους δεν κατέφεραν να περάσουν τα σύνορα που η ανθρωπιστική Ευρώπη έκλειε με κρότο. Τριγυρούν στην Αθήνα και το Καστελόριζο, με απορία τους άστεγους στον δρόμο.

Το βίντεο δείχνει 1 ώρα και 50 λεπτά. Η ταινία τελειώνει με τον ίδιο τρόπο της πρώτης ταινίας. Ο δημιουργός ενημερώνει για τη μοίρα των πρωταγωνιστών. Η οθόνη σκοτεινάζει, πέφτουν οι τίτλοι, ακούγεται το τραγούδι: «Αγριες οι μέρες μας...». Ο θεατής θα χρειαστεί χρόνο για να συνειδητοποιήσει τι ακριβώς είδε.

Ο φακός κάνει ζουμ στον Αλέξη Τσίπρα, που μετανάστες στην Αθήνα. Η κάμερα βρέχει στα νερά του Αιγαίου, την ώρα που μια βάρκα με πρόσφυγες φτάνει στην Μυτιλήνη.

Είμαι συτοχής που μου δόθηκε